

**Sipoon Veden lausunto Helsingin kaupungin vesihuollon
kehittämissuunnitelmasta vuosille 2025–2034**

Sisällys

1	Tausta	3
2	Väestöennuste	3
3	Vesihuollon liittymisasteet on kuvattu ristiriitaisesti	4
4	Perusteita Östersundomin alueen vesihuollon siirtämiseksi HSY:n vastattavaksi ei ole, eikä perusteita ole esitetty	5
5	Östersundomin Vesi Oy	7
6	Neuvottelut Östersundomin alueen vesihuollon järjestämisestä	8
7	Kehittämissuunnitelmaa ei ole laadittu yhteistyössä Sipoon kanssa	8

1 Tausta

Helsingin kaupunki on laatinut luonnoksen 30.6.2025 vesihuoltolain mukaisesta vesihuollon kehittämissuunnitelmasta vuosille 2025–2034 (jäljempänä ”kehittämissuunnitelma”). Helsingin kaupunki on pyytänyt Sipoon Vedeltä lausumaa kehittämissuunnitelmasta.

2 Väestöennuste

Kehittämissuunnitelmassa on kuvattu tulevaa väestörakenteen kehitystä, johon liittyen kehittämissuunnitelmassa on esitetty seuraava taulukko (keltainen korostus lisätty):

Kuva 1. Kehittämissuunnitelma, s. 21.

Taulukko 4-1 Helsingin väkilukuennuste suurpiireittäin 2022 ja 2037 (Helsingin ja Helsingin seudun väestöennuste 2022–2060).

	Väestö 2022	Väestö 2037	Muutos
Eteläinen suurpiiri	121 877	134 250	12 373
Läntinen suurpiiri	112 375	123 784	11 409
Keskinen suurpiiri	101 324	134 413	33 089
Pohjoinen suurpiiri	43 188	44 875	1 687
Koillinen suurpiiri	99 750	112 510	12 760
Kaakkoinen suurpiiri	57 296	73 954	16 658
Itäinen suurpiiri	113 201	127 341	14 140
Östersundomin suurpiiri	1 785	4 006	2 221
Muut	13 232	12 469	-763
Yhteensä	664 028	767 601	103 573

Kehittämissuunnitelman mukaan Östersundomin suurpiiriin väkiluku oli 1785 vuonna 2022 ja vuonna 2037 väkiluku tulisi olemaan 4006, jolloin väkiluku kasvaa ennusteen mukaan 2221 henkilöllä.

Sipoo on hämmentynyt kehittämissuunnitelmassa esitetystä Östersundomin alueen väkiluvun kasvuluvusta. Helsingin kaupunki on aiemmin ennen nyt käsiteltävän

kehittämissuunnitelman toimittamista lausuttavaksi esittänyt Sipoolle, että Östersundomin alueella tulisi olemaan 7785 henkilöä 2030-luvun alkupuolella. Muutos Helsingin kaupungin aiemmin kertoman väestöennusteen ja kehittämissuunnitelman välillä on -48,5 prosenttia.

Sipoon Vesi on tähän saakka suunnitellut tulevat investointinsa siten, että Östersundomin alueella tulisi 2030-luvun alkupuolella olemaan arviolta 7785 henkilöä Helsingin kaupungin aiemmin esittämien ennusteiden mukaisesti. Östersundomin alueen vesihuollosta vastaavan Sipoon Veden Östersundomin vesihuoltoinfrastruktuurin investointien suunnittelu- ja toteutusprosessi hidastuu merkittävästi, mikäli suunnittelun lähtötiedot eli väestöennusteet muuttuvat yllättäen näin merkittävällä tavalla.

Erityisen valitettavaa onkin, että Sipoota ei ole ennen kehittämissuunnitelman toimittamista lausuttavaksi informoitu lainkaan siitä, että väestöennuste on pudonnut näin merkittävästi. Asianmukaista olisi ollut, että Helsingin kaupunki olisi ilmoittanut asiasta Sipoolle heti, kun sillä on ollut siitä tieto. Vesihuoltolain 5 §:n mukaan kunnan tulee kehittää vesihuoltoa alueellaan yhdyskuntakehitystä vastaavasti yhteistyössä alueensa vesihuoltolaitosten kanssa.

3 Vesihuollon liittymisasteet on kuvattu ristiriitaisesti

Kehittämissuunnitelman mukaan keskitetyn vesi- ja viemäriverkoston ulkopuolella asuu Helsingissä arviolta noin 500 ihmistä, joista suurin osa asuu Östersundomin alueella. Kehittämissuunnitelman mukaan keskitettyjen verkostojen ulkopuolella sijaitsevia alueita ovat Puroniitty, Ultuna (Degermosantie) sekä osa Uuden Porvoontien ja Sotungintien varresta.¹

¹ Kehittämissuunnitelma, s. 18.

Edellä mainittu on kuitenkin ristiriidassa sen kanssa, että kehittämissuunnitelman mukaan Helsingin kaupungin alueella vesihuollon liittymisaste on 98,51 prosenttia, jolloin yli 10 000 asukasta ei ole liittynyt vesihuollon piiriin Helsingin kaupungin alueella.² Östersundomissa on sen sijaan noin 500 asukasta Sipoon Veden keskitetyn vedenjakelualueen ulkopuolella. On virheellistä todeta, että suurin osa vesi- ja viemäriverkoston liittymättömistä henkilöistä asuisi Östersundomin alueella, koska vesihuoltoon liittymättömistä henkilöistä vain noin 5 prosenttia asuu Östersundomin alueella.

4 Perusteita Östersundomin alueen vesihuollon siirtämiseksi HSY:n vastattavaksi ei ole, eikä perusteita ole esitetty

Kehittämissuunnitelman mukaan Helsingin kaupungin tavoitteena on siirtää Östersundomin alueen vesihuolto HSY:n vastattavaksi.³

Sipoo on yllättynyt tästä Helsingin kaupungin kehittämissuunnitelmassaan asettamasta yksipuolisesta tavoitteesta. Sipoon Vesi on toiminut vuosikausia vesihuoltolain tarkoittamana vesihuoltolaitoksena Östersundomissa ja sillä on omistuksessaan alueella merkittävä vesihuoltoinfrastruktuuri. Sipoon Vesi on aina kehittänyt ja kehittää jatkossakin Östersundomiin alueen vesihuoltoa vesihuoltolain mukaisesti sekä Helsingin kaupungin maankäytön, asemakaavoituksen sekä osayleiskaavoituksen tarvitseman mukaisesti.

Sipoon Vesi on ryhtynyt kaikkiin vesihuoltolain edellyttämiin toimenpiteisiin Östersundomin vesihuollon kehittämiseksi Östersundomin yhdyskuntarakenteen kehittymisen edellyttämällä tavalla. Sipoon Vesi on kehittänyt toiminta-alueensa vesihuoltoa, vaikka Helsingin kaupunki ei pidä Sipoon Vettä ajan tasalla

² Kehittämissuunnitelma, s. 14.

³ Kehittämissuunnitelma, s. 22.

Östersundomin alueen suunnitelmista ja väestönkehitysarvioista, mikä vaikeuttaa Sipoon Veden kehittämissuunnittelua. Tästä esimerkkinä on yllä kuvattu väestöennusteen pienentyminen 48,5 prosenttia aiemmin Helsingin kaupungin Sipoon Vedelle ilmoittamaan nähden.

Sipoon kannalta toiminta-alueen siirrosta Sipoon Vedeltä HSY:lle yhä yllättävämmän tekee se, että kehittämissuunnitelmassa ei ole esitetty perusteita sille, miksi Östersundomin alueen toiminta-alue oltaisiin siirtämässä Sipoon Vedeltä HSY:lle. Sipoon Veden vesihuollosta tai sen laadusta ei ole vuodesta 2004 lukien tehty muutamia yksittäisiä, yhden käden sormella laskettavissa olevia poikkeuksia lukuun ottamatta lainkaan reklamaatioita. Nämä yksittäiset reklamaatiot on hoidettu viipymättä kuntoon. Vesihuoltoasiakkaat ovat tyytyväisiä Sipoon Veden tuottamaan vesihuoltopalveluun.

Kehittämissuunnitelmasta on huomattava vielä se, että kehittämissuunnitelman mukaan Villingin vesiosuuskunta on ilmaissut, että vesiosuuskunnan päivittäinen toiminta hoituu tällä hetkellä hyvin, eikä akuutteja ongelmia ole.⁴ Sipoo kummeksuu, miksi kehittämissuunnitelmaan ei ole tehty vastaavaa kirjausta Sipoon Veden osalta. Sipoon Vesi on vastaavasti ilmoittanut Helsingin kaupungille useaan otteeseen, että vesihuoltolaitoksen toiminta hoituu tällä hetkellä oikein hyvin. Myöskään mitään akuutteja ongelmia ei ole. Kehittämissuunnitelmaan tulee lisätä vastaava kirjaus Sipoon Veden osalta.

Koska Helsinki ei ole esittänyt kehittämissuunnitelmassaan mitään perusteita toiminta-alueen siirrolle Sipoon Vedeltä HSY:lle, Sipoo ei voi ottaa siirron perusteisiin laajemmin kantaa. Sipoo kuitenkin toteaa, ettei toiminta-alueen siirrolle ole vesihuoltolainmukaisia perusteita. Sipoo ottaa yksityiskohtaisesti kantaa perusteisiin sen jälkeen, kun ne ilmoitetaan Sipoon Vedelle. Perustuslain mukaan kaiken julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin ja kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava lakia. Tämä edellyttää muun ohella sitä, että toiminta-aluetta ei

⁴ Kehittämissuunnitelma, s. 28.

voida siirtää mielivaltaisesti ilman vesihuoltolain mukaisia perusteita ja toiminta-alueen siirron perusteet tulee ilmoittaa myös Sipoolle.

5 Östersundomin Vesi Oy

Koska Östersundomin alueen vesihuolto eroaa taloudelliselta luonteeltaan olennaisesti Sipoon alueella tapahtuvasta Sipoon Veden vesihuollosta, Sipoo on päättänyt perustaa Östersundomin alueen vesihuoltotoiminnan harjoittamista varten Östersundomin Vesi Oy:öön. Sipoon kunta, Sipoon Vesi ja Östersundomin Vesi ovat hakenneet Helsingin kaupungilta Sipoon Veden toiminta-alueen siirtoa Östersundomin Vesi Oy:lle. Helsingin kaupunki ei ole vielä antanut vesihuoltolain mukaista päätöstä valitusosoituksineen siirtoesitykseen. Sipoon kunta, Sipoon Vesi sekä Östersundomin Vesi Oy ovat sitoutuneet tuottamaan Östersundomin alueen vesihuoltoa kaikilta osin vesihuoltolain mukaisesti.

Yhtiöittämisen tarkoituksena on ollut se, että yhtiön kautta Östersundomin vesihuollon toiminta-aluetta voidaan kehittää sen ominaispiirteet, tarpeet ja väestönkasvu huomioiden parhaalla mahdollisella tavalla ja mahdollisimman nopealla aikataululla.

Väestönkasvun vuoksi Östersundomin alueella tulee tulevaisuudessa tehdä vesihuoltoverkoston kapasiteettia nostavia investointeja. Östersundomin toiminta-alueen vesihuollon yhtiöittämisen myötä on mahdollista parhaalla mahdollisella tavalla varmistaa alueella tehtävien vesihuoltoinvestointien rahoitus sekä vastata mahdollisimman nopeasti alueen lisäinvestointitarpeisiin.

Sipoon Veden jakeluverkossa on kapasiteettia Östersundomin aluetta suuremmalle liittyjämäärälle, mutta Östersundomin alueen verkosto on runkojohtojen osalta mitoitettu nykyiselle asukasmäärälle. Runkojohtokapasiteettia on kuitenkin mahdollista nostaa lisäinvestoinnein. Tämän lisäksi Sipoon Vesi on jo aiemmin osallistunut yhdessä Helsingin kaupungin ja HSY:n kanssa kapasiteetin noston suunnitteluun ja Östersundomin Vesi Oy voisi osallistua suunnitteluun täysin vastaavalla tavalla. Sipoon Vesi/Östersundomin Vesi Oy pystyy siten ottamaan

vesihuoltonsa piiriin kaikki nykyiselle toiminta-alueelle tulevat uudet liittyjät sekä tarvittaessa laajentamaan toiminta-alueitaan nopeallakin aikataululla.

Sipoon Vedellä/Östersundomin Vesi Oy:llä on kaikki edellytykset Östersundomin toiminta-alueen vesihuoltopalvelun tarjoamiseen ja kehittämiseen.

6 Neuvottelut Östersundomin alueen vesihuollon järjestämisestä

Kehittämissuunnitelman mukaan Helsingin kaupunki, HSY ja Sipoon Vesi neuvottelevat kehittämissuunnitelman laadinnan aikaan Östersundomin alueen vesihuollon järjestämisestä.⁵

Kyseinen väite ei pidä paikkaansa, koska HSY on katkaissut neuvottelut yksipuolisesti keväällä 2023. Lisäksi Helsingin kaupunki on kehittämissuunnitelmassaan ilmoittanut yksipuolisesti, että se aikoo siirtää Sipoon Veden toiminta-alueen HSY:lle. Helsingin kaupunki ei ole missään vaiheessa esittänyt Sipoon Vedelle vesihuoltolain mukaisia perusteita toiminta-alueen siirtämiselle, eikä perusteita siirrolle ole esitetty kehittämissuunnitelmassakaan.

Sipoon Vesi on sitoutunut toimimaan Östersundomin toiminta-alueellaan vesihuoltolain tarkoittamana vesihuoltolaitoksena edellä tässä lausunnossa esitetyn mukaisesti. Sipoon Vedellä on alueella vesihuoltolain mukainen toiminta-alue ja vesihuoltoinfrastruktuuri, jota suojaa perustuslain mukainen omaisuudensuoja.

7 Kehittämissuunnitelmaa ei ole laadittu yhteistyössä Sipoon kanssa

Kehittämissuunnitelman mukaan se on laadittu rinnakkain HSY:n alueen sekä Espoon, Kauniaisten ja Vantaan kaupunkien vesihuollon kehittämissuunnitelmien

⁵ Kehittämissuunnitelma, s. 29.

kanssa.⁶ Kehittämissuunnitelmassa on edelleen todettu, että suunnitelma laaditaan yhteistyössä HSY:n ja muiden jäsenkuntien kanssa.⁷

Sipoo kummeksuu sitä, miksi se ei ole saanut osallistua kehittämissuunnitelmassa kuvattuun yhteistyöhön, vaikka Sipoon Vesi on Helsingin kaupungin alueella toimiva vesihuoltolaitos. Sipoolle on vasta nyt kehittämissuunnitelman laatimisen loppuvaiheessa toimitettu kehittämissuunnitelma lausuttavaksi.

Vesihuoltolain 5 §:n mukaan kunnan tulee kehittää vesihuoltoa alueellaan yhdyskuntakehitystä vastaavasti vesihuoltolain tavoitteiden toteuttamiseksi yhteistyössä alueensa vesihuoltolaitosten, laitoksille vettä toimittavien ja niiden jätevesiä käsittelevien sekä muiden kuntien kanssa sekä osallistua vesihuollon alueelliseen yleissuunnitteluun.

Sipoon Vedellä olisi tullut olla mahdollisuus olla mukana kehittämissuunnitelman laatimisessa alusta saakka erityisesti siitä syystä, että Helsingin kaupunki on täysin yllättäen siirtämässä Östersundomin toiminta-alueita pois Sipoon Vedeltä. Ei ole missään määrin asiallista, että näin merkittävässä asiassa Sipoon annetaan ainoastaan kommentoida kehittämissuunnitelman lopullista luonnosta.

Kehittämissuunnitelmassa on tuotu esiin, että HSY:n ja jäsenkuntien kesken laaditun KT-Sopimuksen (Puitesopimus kuntatekniikan yhteistyöstä HSY ja sen jäsenkuntien kesken) mukaan HSY on velvollinen kustannuksellaan suunnittelemaan ja rakentamaan vesihuoltoverkoston kunkin jäsenkunnan asemakaava-alueelle jäsenkunnan päättämässä aikataulussa ja laajuudessa.⁸

⁶ Kehittämissuunnitelma, s. 4.

⁷ Kehittämissuunnitelma, s. 24.

⁸ Kehittämissuunnitelma, s. 25.

Sipoon Vesi on esittänyt Helsingin kaupungille vastaavan sopimuksen solmimista Sipoon Veden ja Helsingin kaupungin välille, mutta Helsingin kaupunki ei ole Sipoolle tuntemattomaksi jääneestä syystä halunnut solmia vastaavaa sopimusta Sipoon Veden kanssa. Sipoo on jälleen hämmentynyt, koska Helsingin kaupunki näyttää kuitenkin solmineen tällaisen sopimuksen HSY:n kanssa. Tämäkin osoittaa, kuinka vähäistä Helsingin kaupungin yhteistyö ja tiedonanto Sipoon suuntaan on koko ajan ollut. Tämä on vaikeuttanut Sipoon valmistautumista tuleviin investointeihin Östersundomin alueella.

Tästä huolimatta Sipoon Vesi on hoitanut ja sitoutuu myös jatkossa hoitamaan Östersundomin alueen vesihuollon täysin vesihuoltolain ja alueen yhdyskuntakehityksen vaatimalla tavalla.